Kitba ta' Ġwann Abela ofm

Il-figura ta' Melkisedek

Fil-kitbiet ta' Qumran

Il-figura ta' Melkisedek, għalkemm jissemma biss darbtejn b'mod marġinali fl-Antik Testment (Ġen 14,18-20; Salm 109[110],4) welldet tradizzjoni għammiela kemm fl-ambjent lhudi kif ukoll f'dak nisrani aktar tard. Tappa importanti fl-iżvilupp ta' din it-tradizzjoni nsibuha fil-kitbiet ta' Qumran. Tnejn huma fil-fatt id-dokumenti minn dan l-ambjent li jitkellmu b'mod espliċitu dwar Melkisedek. Wieħed huwa 'l hekk imsejjaħ "Apokrifu tal-Ġenesi" (*1Q Ġen. Ap.*) u framment ieħor misjub fl-għar numru 11 fl-1956 imma ppublikat fl-1965. Dan il-framment ġie mmarkat bis-sigla *11Q Melchisedek* peress li l-persunaġġ prinċipali u protagonista f'din il-ktiba jidher li kien Melkisedek.

Is-silta ta' 1Q Ġen.Ap. (XXII,13-17) li tirreferi għal Melkisedek tiġbor fi ftit kliem ir-rakkont tal-Ġenesi nnifsu (14,18-20) u għalkemm iddaħħal xi varjazzjonijiet tibqa' fuq l-istess linji tat-tradizzjoni biblika.

Is-silta l-oħra (*11Q Melchisedek)* tippreżenta l-figura ta' Melkisedek f'dawl radikalment ġdid. Din il-ktiba hija "pesher" (kumment u interpretazzjoni b'attwalizzazzjoni ta' passi bibliċi marbut ma' suġġett tejoloġiku). F'dan id-dawl il-kitba tiġbor u tinterpreta, fid-dawl tal-istennija ta' l-aħħar taż-żmien li fih kienet temmen il-komunità ta' Qumran, id-diversi passi tal-Antik Testment marbuta mas-sena tal-Ġublew, mal-Jum tal-Espjazzjoni (Jom Kippur) u l-jum tal-ġudizzju. Melkisedek huwa ppreżentat bħala figura tas-sema li fil-kuntest eskatoloġiku tal-għaxar u l-aħħar ġublew tal-istorja, huwa msejjaħ biex jaqdi funzjoni mportanti. Fil-fatt huwa dak li jintervjeni fit-taqbida tal-aħħar maġenb ulied id-Dawl biex jingħeleb darba għal dejjem, Belial, il-prinċep tal-Ħażen u s-segwaċi tiegħu u jinawgura iż-żmien tal-paċi u salvazzjoni.

Din il-funzjoni ta' gwerrier eskatoloġiku u salvatur mibgħut mis-sema attribwita lil Melkisedek ma tiġix mill-passi tal-Antik Testment li jitkellmu dwaru imma hija interpretazzjoni għal kollox ġdida li aktar tard issib post ukoll f'xi ambjenti nsara, l-aktar fost gruppi żgħar u xi setet. Biżżejjed insemmu lis-segwaċi ta' Teodotu l-Bankier (attiv f'Ruma fi żmien il-pontifikat tal-Papa Zefirinu - 198-217 wK) li kienu jikkonsidraw lil

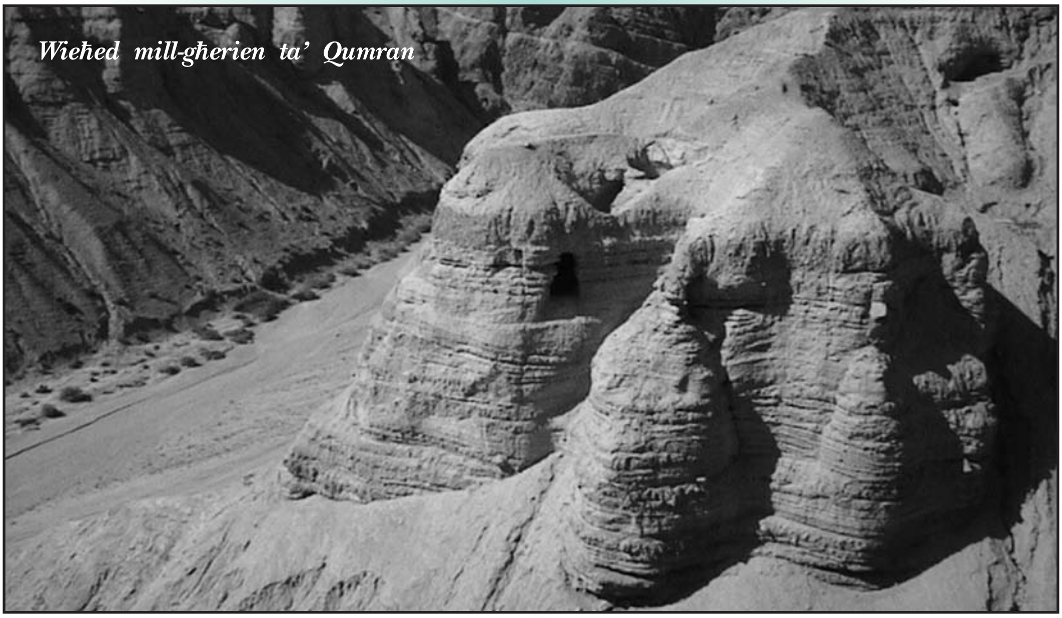

Wieħed mill-għerien ta' Qumran

Mużajk fil-knsja tat-Tkattir tal-Ħobż f'Tabga

Melkisedek bħala qawwa ċelesti aqwa minn Kristu nnifsu.

Fl-ittra lill-Lhud

Daqstant ieħor oriġinali u li influwenzat it-tradizzjoni suċċessiva nisranija hija l-interpretazzjoni tal-figura ta' Melkisedek kif ippreżentata fl-ittra lill-Lhud. L-argument prinċipali ta' din l-ittra huwa s-Saċerdozju ta' Kristu u tal-valur salvifiku tiegħu. Huwa proprju f'dan il-kuntest li jiġi żviluppat f'mod estiż id-diskors dwar Melkisedek.

Il-punt tat-tluq huwa mogħti mill-kliem tas-salm 109 [110],4 li fil-kapiltu 5 vers 6 l-oraklu huwa ppreżentat bħala prova mill-iskrittura tal-investitura saċerdotali ta' Ġesù. F'dan il-kuntest l-ewwel vers ta' l-istess salm huwa ikkwotat fl-ewwel kapitlu vers 13 tal-istess ittra bħala prova tal-intronizzazzjoni regali Ġesù u l-qagħda tiegħu fuq il-lemin tal-Missier. Is-saċerdozju li bih huwa mlibbes Ġesù mill-oraklu tas-salm huwa saċerdozju partikulari. Huwa saċerdozju "..skond l-ordni ta' Melkisedek". Biex jispjega dan is-saċerdozju l-kittieb jiddedika l-kapitlu 7 tal-ittra tiegħu.

Fi stil kważi eżeġetiku li jfakkrek fil-"*midraxim*" (kummenti) lhud l-kittieb jibda jippreżenta l-persuna ta' Melkisedek fid-dawl tal-informazzjoni li nsibu fil-pass bibliku tal-ktieb tal-Ġenesi (14,18-20) li jiġi moqri fid-dawl tal-oraklu tas-salm 109. Din l-eżegesi midraxika toffri l-ispunt sabiex jiġi stabilit paralleliżmu bejn Melkisedek u Ġesù imma l-aktar bejn is-saċerdozju tagħhom.

L-isem u t-titlu regali ta' Melkisedek, intepretati b'mod allegoriku ("sultan tal-ġustizzja" u "sultan tas-sliem" - 7,1-2) jipprefiguraw il-ġid messjaniku (bħala eżempju wieħed jista' jara Iż 9,5; Ġer 23,5; 33,15; Mik 5,4; Żak 9,9; Mal 3,20). Melkisedek huwa saċerdot u sultan fl-istess ħin hekk kif Ġesù jiġbor fil-persuna tiegħu l-prerogattivi tal-Messija-sultan u Messija-saċerdot. Is-saċerdozju ta' Melkisedk huwa etern (Melkisedek fil-fatt jitfaċċa f'Ġen 14,18 għall-għarrieda u jerġa jgħib mingħajr ma jħalli traċċi warajh). Skond prinċipju tipiku tal-eżeġeżi rabbinika dak li mhux miktub fit-Torah ma jeżistix u għaldaqstant jekk il-Bibbja ma ssemmi xejn dwar il-mewt ta' Melkisedek dan għaliex il-ħajja tiegħu hija bla tmiem. Hekk ukoll Ġesù li skond l-ittra lill-Lhud huwa saċerdot "għal dejjem" skond l-ordni ta' Melkisedek.

Fl-aħħar is-saċerdozju ta' Melkisedek, bħal dak ta' Ġesù ma huwa bl-ebda mod marbut mas-saċerdozju tal-Leviti li huwa bbażat fuq linja ġenejaloġika preċiża (dik ta' Aron). Melkisedek fil-fatt huwa "..mingħajr missier, mingħajr omm u mingħajr ġenejaloġija" (7,3). Għalkemm Ġesù għandu ġenejaloġija imma din mhix dik ta' Levi imma tat-tribù ta' Ġuda ("Huwa magħruf fil-fatt li l-Mulej tagħna nibet minn Ġuda u Mosè ma jgħid xejn dwar din it-tribù rigward is-saċerdozju" 7,14). Għaldaqstant is-saċerdozju tiegħu huwa radikalment differenti mis-saċerdozju levitiku.

Imma dan is-saċerdozju "skond l-Ordni ta' Melkisedek" li bih huwa mlibbes Ġesù mhux biss huwa differenti mis-saċerdozju levitiku imma huwa wkoll *aqwa* minnu. Mill-ġdid huwa r-rakkont ta' Ġen 14,18-20 li joffri lill-kittieb l-ispunt biex juri din il-verità. Abraham, il-missier tal-poplu magħżul, qagħad għal

Melkisedek, ħallaslu d-deċmi u rċieva mingħandu l-barka. Hija ħaġa minn ewl id-dinja li min hu inferjuri jirċievi l-barka minn min hu għola minnu u mhux bil-maqlub.

Jekk Melkisedek huwa aqwa minn Abraham, huwa wkoll u bir-raġun, aqwa minn Levi, li kien għadu lanqas tnissel meta Abraham iltaqa' ma' Melkisedek (7,10). Is-saċerdozju ta' Melkisedek għaldqastant huwa aqwa minn dak levitiku. Argumenti oħrajn huma meħuda mis-salm 109 [110],4. Is-saċerdozju skond Melkisedek li bih huwa mlibbes Ġesù huwa msejjes fuq ħalfa jew aħjar fuq impenn solenni minn naħa ta' Alla nnifsu. Din il-prerogattiva hija għal kollox nieqsa fis-saċerdozju levitiku. Is-saċerdozju ta' Ġesù huwa wkoll saċerdozju "għal dejjem" filwaqt li dak levitiku jinsab taħt il-mannara mdendla tal-mewt li ġġiegħel lis-saċerdoti tat-tempju għal atti infiniti ta' medjazzjoni imma li ma jwasslu qatt għas-salvazzjoni sħiħa (7,23-24).

It-twaqqif ta' dan is-saċerdozju "differenti" minn dak levitiku u fl-istess ħin "aqwa" minnu, ipprefigurat fis-saċerdozju ta' Melkisedek, iġib konsegwenzi gravi ħafna għas-sistema dottrinali tal-ġudajiżmu. Qabel kollox juri l-assoluta impotenza u insuffiċjenza tas-saċerdozju levitiku u jimplika wkoll it-tneħħija u t-tmiem tiegħu (Lh 7,11). Mhux biss imma peress li hemm rabta qawwija bejn is-saċerdozju u l-Liġi, anke din tiġi mplikata fil-falliment tas-saċerdozju levitiku hekk li din tiġi mneħħija (ara 7,12.18-19). Ma nistgħux ma narawx f'dan il-kuntest il-qawwa rivoluzzjonarja ta' dawn il-konklużjonijiet. Dawn kienu jimplikaw it-tmiem ta' żewġ istituzzjonijiet fundamentali, iż-żewġ ġebliet tax-xewka tal-ġudajiżmu: is-saċerdozju u l-Liġi. U dawn il-konsegwenzi daqstant gravi ħarġu minn "midrax" (kumment) dwar xi versetti tal-Antik Testment. Dan il-persunaġġ "misterjuż" u donnu insinifikanti għandu l-qawwa jheżżeż l-istess sisien tal-ġudajiżmu.

L-awtur tal-ittra lill-Lhud fehem sewwa dan kollu u l-kittieba nsara tat-tieni seklu jieħdu dawn l-aspetti fl-argumentazzjonijiet tagħhom fil-polemika kontra l-Ihud.

L-Artal tas-sagrifiċċju f'Birsaba